

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

**ADOLYGIAD CANOL
BLWYDDYN 2015-2016**

**Achieving More Together /
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd**

Mabwysiadu
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Adoption
Mid & West Wales

**Gwasanaeth
Mabwysiadu**
Gogledd Cymru

North Wales
**Adoption
Service**

South East Wales Adoption Service
Achieving More Together
Gwasanaeth Mabwysiadu Deddwyrain Cymru
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd I

Western Bay
ADOPTION SERVICE
GWASANAETH MABWYSIADU
Bae'r Gorllewin

Vale, Valleys
and Cardiff
Adoption

Mabwysiadu
yn y Fro, y Cymoedd
a Chaerdydd

Cymdeithas Plant Dewi Sant
St David's Children Society

adoptionuk
ar gyfer pob teulu sy'n mabwysiadu
for every adoptive family

after
adoption

**Credwch
mewn plant
Believe in
children**
Barnardo's
Cymru

AFA CYMRU
association for fostering and adoption
cymdeithas ar gyfer maethu a mabwysiadu

Cyflwyniad a throsolwg

Mae'r adroddiad hwn wedi cael ei gynhyrchu i roi diweddariad ar y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ar ganol blwyddyn fusnes 2015/16. Mae'r adroddiad yn cyflawni'r gofyniad yn rheoliad 13(2)(d) o'r 'Cyfarwyddiadau' i gael adroddiad interim chwe-misol erbyn 31 Rhagfyr bob blwyddyn, a cheir ynddo'r canlynol:

- Dadansoddiad o gynllun gwaith y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ar gyfer 15/16;
- Mabwysiadu yn ei gyd-destun – sut mae mabwysiadu'n ffitio i gyd-destun ehangach gwasanaethau i blant agored i niwed;
- Sylw ar y blaenoriaethau ar gyfer gweddill y flwyddyn ac wedyn.

Mae nifer o leoedd yn yr adroddiad hwn lle cyfeirir at berfformiad gwasanaethau mabwysiadu. Fodd bynnag, mae rhai uchafbwyntiau i'w crynhoi.

- Mae plant sydd â chynllun mabwysiadu'n dal i gael eu lleoli'n gynt; hyd yma eleni gwelwyd 2.3 mis arall o ostyngiad, i 14.3 mis, yn yr amser cyfartalog rhwng yr adeg y mae plentyn yn dechrau derbyn gofal a'r adeg y caiff ei leoli i'w fabwysiadu.
- Mae llai o blant yn aros am leoliad ac mae cynlluniau mabwysiadu llai o blant yn cael eu newid oherwydd diffyg lleoliadau. Mae lefelau tarfu'n isel o hyd.
- Mae dangosydd newydd mewn perthynas â chynlluniau cymorth mabwysiadu'n dangos perfformiad addawol.
- Mae llai o blant wedi cael eu lleoli i'w mabwysiadu nag ar yr un adeg y llynedd. Mae hyn yn gysylltiedig â dehongliadau gan lysoedd o nifer o achosion oedd yn destun apeliadau yn yr Uchel Lys; mae hyn yn arwain at lai o orchmynion lleoli oherwydd yr aed ar ôl dewisiadau eraill o ran sefydlogrwydd i rai plant.
- Mae 141 o fabwysiadwyr wedi cael eu cymeradwyo hyd yma eleni; bron yr un nifer ag yn yr un cyfnod y llynedd. Mae'r amser cyfartalog mae'n ei gymryd i fabwysiadwr gael ei gymeradwyo wedi gwella ychydig i 9 mis.

- Mae lefel yr ymholiadau gan ddarpar fabwysiadwyr yn cael ei chynnal ac mae nifer fwy yn cael ymweliadau cychwynnol neu'n dod i nosweithiau gwybodaeth, er bod yr amser cyfartalog i ymateb i ymholiadau cychwynnol, cyn pen 5 diwrnod gwaith, wedi gostwng ychydig i 95%. Mae cyfran y mabwysiadwyr nad ydynt yn mynd ymhellach nag ymholiad cychwynnol yn dal i fod tua thraean, er bod adolygiadau o hyn mewn dau ranbarth ac Asiantaeth Mabwysiadu Wirfoddol yn dangos yn glir mai dewis mabwysiadwyr yw prif achos hyn yn hytrach na systemau a phrosesau asiantaethau.
- Erbyn hyn mae tystiolaeth gliriach o lawer nad yw proffil y plant mae mabwysiadwyr eisiau eu mabwysiadu ddim yn cyd-fynd â phroffil plant yng Nghymru sy'n aros i gael eu mabwysiadu.
- Mae perfformiad rhai agweddau ar y gwasanaeth yn dal i fod yn heriol iawn, sef yr hyn sy'n gysylltiedig â deunyddiau 'taith bywyd' i blant a'r gwasanaeth i rieni biolegol; mae arwyddion cynnar o welliant ond rhai bach ac araf ydynt.

Ffactor arall i'w nodi yw y gofynnwyd, yn ystod haf 2015, i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ysgwyddo'r gwaith o reoli Cofrestr Fabwysiadu Cymru pan aeth y cyn ddarparwr i ddwylo gweinyddwr. Roedd yn gryn dipyn o dasg i ddod â gwasanaeth gweithredol i lywodraeth leol ac roedd yn golygu trosglwyddo, mewn cyfnod byr iawn, y staff a systemau TG oedd eisoes ar waith. Rydym yn falch o ddweud y llwyddwyd i wneud hyn gyda'r tarfu lleiaf posibl ar y gwasanaeth a gyda chymorth ardderchog gan ein hawdurdod lletyol.

Ni fydd unrhyw newidiadau sylweddol i flaenoriaethau'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol am weddill y flwyddyn hon. Mae angen datblygu'r holl feysydd a nodir yn y cynllun presennol, er yn achos rhai ohonynt mae'r wybodaeth sydd gennym erbyn hyn yn ein galluogi i ganolbwyntio'n bendant ar rai nodweddion penodol.

Suzanne Griffiths

Cyfarwyddwr Gweithrediadau

Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol

Dadansoddiad o gynllun gwaith y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol

Teimlwn ein bod yn gwneud cynnydd da wrth weithredu'r cynllun a bennwyd ar gyfer y flwyddyn hon. Roedd chwe blaenoriaeth yn y cynllun; ceir diweddariad ar bob blaenoriaeth isod.

Blaenoriaeth 1: Recriwtio mwy o fabwysiadwyr, gan gynnwys mwy o fabwysiadwyr i grwpiau o frodyr a chworydd a phlant hŷn.

Pam mae'n bwysig: Bydd yn gwneud yn siŵr bod gennym y dewis ehangaf posibl o leoliadau mabwysiadu.

Bydd yn golygu y gellir lleoli plant i gael eu mabwysiadu gyda chyn lleied o oedi ag sy'n bosibl.

Bydd yn gwneud yn siŵr bod yr holl fabwysiadwyr posibl yn cael hyfforddiant ac asesiadau o ansawdd da heb oedi diangen, lle bynnag maent yn byw yng Nghymru.

Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
Edrych ar bopeth o ymholiad cyntaf rhywun i'w gymeradwyo fel mabwysiadwr. Yna datblygu model o arfer gorau. Ac yna defnyddio'r model yn genedlaethol.	Rydym yn gweithio gyda'n gwasanaethau cydweithredol rhanbarthol, yr asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol a Thîm Arloesi Llywodraeth Cymru i adolygu prosesau a datblygu'r model arfer gorau i Gymru. Roedd rhai o'r gwasanaethau cydweithredol rhanbarthol eisoes yn edrych ar eu proses recriwtio ac mae hyn wedi bod o gymorth mawr. Mae'r gwaith yn mynd rhagddo'n dda ac mae ar y trywydd iawn i gael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn. Mae'n cymryd i ystyriaeth arferion gorau cydnabyddedig yn y maes ond yn bwysicaf oll mae mabwysiadwyr sy'n cymryd rhan yn y gwaith yn dylanwadu arno.
Cytuno ar strategaeth genedlaethol ar gyfer recriwtio mabwysiadwyr.	Mae ein his-grŵp cyfryngau a marchnata wedi datblygu Strategaeth Marchnata Genedlaethol. Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi cymorth grant i ni i ddatblygu cyfres o offer hyblyg a negeseuon i gynorthwyo â hyn. Rydym ar fin comisiynu'r gwaith o ddatblygu'r offer hyn a fydd ar gael i'w

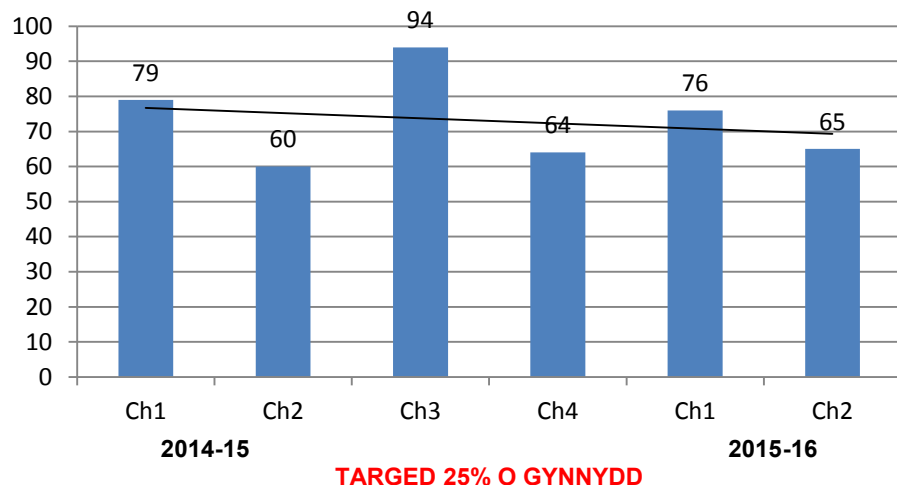
	defnyddio'n genedlaethol a chan asiantaethau dros amser.
Meddwl am ffyrdd gwahanol o farchnata mabwysiadu, a defnyddio'r ffyrdd gwahanol hynny.	Fel uchod gwnaethpwyd cynnydd da hyd yma wrth ddatblygu hyn er y rhagwelwn rai heriau wrth gydgysylltu'r adnoddau a ddefnyddir ar hyn o bryd i farchnata mewn ffordd wahanol.
Newid diwylliant sefydliadau, a'r ffordd mae sefydliadau'n gwneud pethau.	Strategaeth hirdymor yw hon ac rydym wedi dechrau arni trwy'r gwaith a ddisgrifir uchod ac yn y gwaith sy'n cael ei wneud i gyflawni ein blaenoriaethau eraill.

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?	Sut ydym ni'n gwneud?														
<p>Mae'r amser rhwng yr adeg mae plentyn yn dechrau derbyn gofal a'r adeg mae'n cael ei leoli i'w fabwysiadu yn 13 mis (neu lai).</p> <p>Yr amser cyfartalog (cymedr rhifyddol) mewn diwrnodau a gymerwyd i blant a leolwyd i'w mabwysiadu fynd o ddyddiad diweddaraf derbyn gofal i ddyddiad eu lleoli i'w mabwysiadu</p> <table border="1"> <caption>Data for Average Waiting Time Chart</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Ch1</th> <th>Ch2</th> <th>Ch3</th> <th>Ch4</th> <th>Ch1</th> <th>Ch2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014-15</td> <td>546</td> <td>491</td> <td>496</td> <td>481</td> <td>507</td> <td>432</td> </tr> </tbody> </table> <p>Y TARGED YW 13 MIS = 395 DIWRNOD</p>	Year	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Ch1	Ch2	2014-15	546	491	496	481	507	432	<p>Mae prydlondeb wrth leoli plant i'w mabwysiadu'n dal i wella.</p> <p>Mae'r amser cyfartalog cyfan rhwng yr adeg mae plentyn yn dechrau derbyn gofal a'r adeg mae'n cael ei leoli i'w fabwysiadu wedi gostwng eto i 14.2 mis ar gyfartaledd.</p> <p>Mae hyn 12 mis yn well nag ym mis Ebrill 2014 ac 16.5 mis yn well na ffigur diwedd blwyddyn 2014/5.</p> <p>Mae amrywiadau rhanbarthol o ran pa mor gyflym y caiff plant eu lleoli ar gyfartaledd; roedd rhanbarthau Canolbarth a Gorllewin Cymru a'r Fro, y Cymoedd a Chaerdydd yn cyrraedd y targed a osodasom (sef 13 mis) ar ganol y flwyddyn.</p>
Year	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Ch1	Ch2									
2014-15	546	491	496	481	507	432									

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?

Mae o leiaf 25% yn fwy o fabwysiadwyr.

Nifer y darpar fabwysiadwyr a gafodd benderfyniad gan asiantaeth yn eu cymeradwyo fel rhai addas i fabwysiadu

Mae'r amser cyfartalog rhwng yr ymholiad cyntaf a chymeradwyo mabwysiadwyr yn 8 mis neu lai.

Sut ydym ni'n gwneud?

Roedd 141 o fabwysiadwyr wedi cael eu cymeradwyo erbyn canol y flwyddyn.

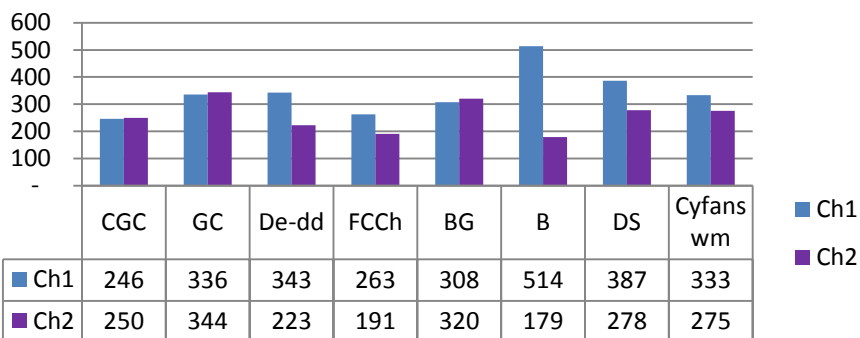
Mae hon yn nifer debyg iawn i'r nifer a gymeradwywyd yn yr un cyfnod y llynedd.

Mae hyn, a'r ffaith y cafwyd nifer debyg o ymholiadau â'r un cyfnod y llynedd, yn awgrymu bod nifer debyg yn debygol o gael eu cymeradwyo â'r llynedd, ond na welwn y cynnydd yr oeddem ei eisiau. O gofio'r gostyngiad diweddar yn nifer y plant mae angen iddynt gael eu mabwysiadu, ni ddylai hyn effeithio ar y lleoliadau mabwysiadu fydd ar gael. Mae'n golygu ein bod yn canolbwyntio ar recriwtio mabwysiadwyr ar gyfer plant ag anghenion ychwanegol, grwpiau o frodyr a chwiorydd a phlant hŷn sy'n aros am leoliadau mabwysiadu ar hyn o bryd.

Mae'r amser cyfartalog mae'n ei gymryd i fabwysiadwr gael ei gymeradwyo wedi gwella eto o ychydig bach.

9 mis oedd y cyfartaledd ar ganol y flwyddyn, o gymharu â 9.4 mis ar gyfer 2014/15 a'n targed o 8 mis.

Yr amser cyfartalog (cymedr rhifyddol) mewn diwrnodau a gymerwyd i fabwysiadwyr fynd o'r ymholiad cychwynnol i benderfyniad gan asiantaeth yn eu cymeradwyo

2015-16

TARGED 8 MIS = 243 DIWRNOD

Mae amrywiadau sylweddol o chwarter i chwarter a rhwng asiantaethau ac rydym yn edrych ar y rhain. Rhagwelwn y bydd y model arfer gorau'n helpu i leihau'r rhain hefyd yn y dyfodol.

Ar ganol y flwyddyn roedd nifer o asiantaethau wedi cyrraedd neu bron wedi cyrraedd y targed; Canolbarth a Gorllewin Cymru, De-ddwyrain Cymru, y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd, a Barnardos.

Mae llai o grwpiau o frodyr a chwirydd a phlant hŷn yn aros i gael eu mabwysiadu.

Mae yna ddangosyddion cynnydd yn hyn o beth ond mae'n debyg y bydd mesuriad gwell ar ddiwedd y flwyddyn lawn pan allwn fod yn fwy hyderus ynghylch y data ar hyn o Gofrestr Fabwysiadu Cymru.

Ar ganol y flwyddyn roedd Cofrestr Fabwysiadu Cymru yn dangos 31 o blant nad oedd unrhyw bariadau posibl, neu nifer gyfyngedig iawn o bariadau, iddynt; roedd pob un yn rhan o grŵp o frodyr a chwirydd neu'n hŷn. Mae hyn yn cymharu â diwedd mis Mawrth 2015 pan oedd 62 o blant ar Gofrestr Fabwysiadu Cymru i gael eu paru, yr oedd tri chwarter ohonynt yn rhan o grŵp o frodyr a chwirydd a mwy na'u hanner rhwng 5 ac 8 oed.

Rydym wedi cytuno ar y model arfer gorau ar gyfer recriwtio mabwysiadwyr ac yn ei ddefnyddio.	Fel uchod gwnaethpwyd cynnydd gyda'r gwaith hwn.
Rydym wedi cytuno ar ymgyrch recriwtio amlgyfrwng.	Fel uchod gwnaethpwyd cynnydd gyda'r gwaith hwn
Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru ynghylch hyn?	
<p>Mae rhaglen reolaidd y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd o nosweithiau gwybodaeth a hyfforddiant yn canolbwyntio ar anghenion plant hŷn a grwpiau o frodyr a chwiorydd. Hefyd mae'r rhanbarth wedi cyflawni archwiliad o'i fabwysiadwyr cymeradwy. Nid yw proffiliau'r plant sy'n aros i gael eu lleoli ar hyn o bryd yn cyd-fynd â'i fabwysiadwyr presennol felly mae'n bwriadu newid ei ddull o recriwtio.</p> <p>Mae Bae'r Gorllewin ar y trywydd iawn i sicrhau 30% o gynnydd yn nifer y mabwysiadwyr sydd wedi'u cymeradwyo. Priodolir hyn i fanteisio ar fwy o ymwybyddiaeth o fabwysiadu trwy'r cyfryngau, gwell gwefan a defnyddio mwy o gyfryngau cymdeithasol, yn ogystal â chyfuno enwau da'r tri gwasanaeth mabwysiadu. Mae hyfforddiant cyn-gymeradwyo y rhanbarth hefyd wedi cael ei ehangu i gynnwys 4ydd diwrnod sy'n edrych ar anghenion a gwasanaethau cymorth gyda chyfraniadau gan y cynghorydd meddygol a mabwysiadwyr. Mae hyn wedi arwain at fwy o fabwysiadwyr i blant hŷn, grwpiau o frodyr a chwiorydd a phlant ag anghenion cymhleth.</p> <p>Mae Cymdeithas Plant Dewi Sant wedi targedu ei weithgarwch recriwtio'n benodol at y plant hynny sy'n aros hiraf am deuluoedd – grwpiau o frodyr a chwiorydd a phlant hŷn – trwy'r wefan, ymgyrch 'Opt to adopt' Wythnos Genedlaethol Mabwysiadu a negeseuon clir. Mae hefyd wedi diwygio ei llyfryn gwybodaeth i ddarparu deuluoedd mabwysiadol ac mae ganddi hyfforddiant wedi'i dargedu'n benodol (brodyr a chwiorydd).</p>	

Blaenoriaeth 2: Mae mwy o blant yn cael eu lleoli heb oedi.

Pam mae'n bwysig: Mae'n golygu ein bod wedi gwella wrth baru plant gyda mabwysiadwyr posibl.

Mae'n golygu bod y broses mabwysiadu'n gweithio'n fwy hwylus. Mae hyn yn cynnwys gwella'r ffordd mae gweithwyr cymdeithasol yn cydweithio.

Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
<p>Cytuno ar ffordd genedlaethol o ddod o hyd i deulu mabwysiadol i blant, a'i defnyddio.</p>	<p>Mae'r gwaith ar y model arfer gorau hwn ar fin cael ei gwblhau. Rydym wrthi'n ei gaboli gan gynnwys sicrhau ei fod yn gwbl gyfredol â'r darpariaethau yn Neddf newydd Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Ar ôl cyfnod olaf o ymgynghori ag asiantaethau byddwn yn bwriadu ei roi ar waith cyn gynted ag y bo'n ymarferol.</p> <p>Ochr yn ochr â hyn rydym wedi bod yn sicrhau bod yr holl offer / mecanweithiau priodol ar gael i asiantaethau i'w cynorthwyo wrth iddynt geisio dod o hyd i deuluoedd. Felly yn ogystal ag adolygu'r defnydd o gylchgronau a ddefnyddiwyd yn draddodiadol, ar hyn o bryd rydym yn treialu defnyddio system ar-lein o'r enw 'Adoption Link'.</p> <p>Mewn man arall rydym yn cyfeirio at y ffaith y gofynnwyd i ni dros yr haf ysgwyddo'r gwaith o reoli Cofrestr Fabwysiadu Cymru. Mae'n amlwg fod hon hefyd yn ffordd allweddol o ddod o hyd i deuluoedd yng Nghymru. Mae angen i ni weithio ar sicrhau y defnyddir hon yn effeithiol ochr yn ochr â meddwl am ei dyfodol mewn adolygiad sydd yn yr arfaeth.</p>
<p>Gweithio gyda chynghorau lleol i'w helpu i gynllunio ar gyfer dyfodol hirdymor plant.</p>	<p>Mae'r holl waith rydym yn ei wneud yn cyfrannu at hyn. Yn ychwanegol at hynny, fodd bynnag, mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn cymryd rhan mewn gwaith, a arweinir gan Lywodraeth Cymru, sydd â'r nod o wella canlyniadau i blant. Rydym yn aelod o'r Grŵp Llywio Strategol ac yn cymryd rhan mewn grwpiau gorchwyl perthnasol felly bydd hyn yn dylanwadu ar unrhyw waith arall a wnawn yn uniongyrchol gyda chynghorau lleol.</p> <p>Hefyd rydym wedi bod yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i</p>

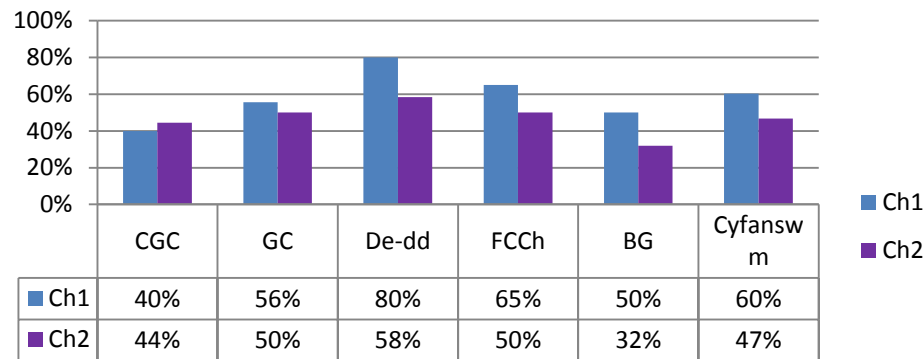
ddylanwadu ar gynnwys y rheoliadau a'r codau ymarfer sydd o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 fel bod y goblygiadau i wasanaethau mabwysiadu'n glir ac yn cael eu cynnwys yn y codau ymarfer lle mae angen iddynt fod. Mae rhai o'n hargymhellion, ond nid pob un, wedi cael eu cynnwys ac rydym yn dal i weithio ar hyn.

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?

Mae proses Dod o Hyd i Deulu y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i'r holl blant yng Nghymru sydd angen teulu mabwysiadol.

Nid yw mwy na 4 o bob 10 o blant yn aros mwy na 6 mis o adeg penderfyniad mai mabwysiadu yw'r dewis gorau (penderfyniad "dylid ei leoli") i'r adeg y cânt eu paru gyda mabwysiadwyr cymeradwy.

Canran y plant sydd wedi'u paru sydd wedi aros mwy na 6 mis (neu 3 mis yn achos plentyn a ollyngwyd o dan 6 mis oed) i fynd o ddyddiad penderfyniad y dylid eu lleoli i'w mabwysiadu i ddyddiad penderfyniad yr asiantaeth i gymeradwyo'r pariad

2015-16
40% YW'R TARGED

Sut ydym ni'n gwneud?

Fel uchod mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo'n dda.

Rydym yn cyflawni gostyngiad graddol yn hyn o beth a 47% yw'r ffigur cyfartalog ar ganol y flwyddyn.

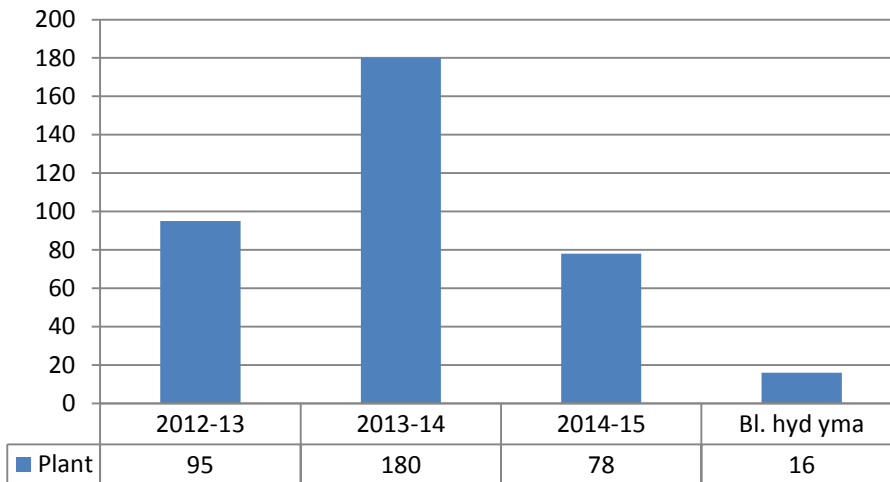
Mae hyn yn cymharu â pherfformiad ar ddiwedd blwyddyn 2014-15 o 67.49%. Mae yna amrywiadau chwarterol yn ogystal â rhai rhanbarthol.

Arhosodd 42 o blant mwy na 6 mis yn ystod chwarter 2, sef y ffigur chwarterol isaf ers mis Ebrill 2014 gan olygu 39% o ostyngiad ers hynny.

Cyrhaeddodd Bae'r Gorllewin y targed o 40% yn chwarter 2 ac roedd Canolbarth a Gorllewin Cymru'n agos ato.

Rydym wedi haneru nifer y plant y mae eu cynllun mabwysiadu'n cael ei newid.

Cynlluniau mabwysiadu'n cael eu newid ar adeg adolygiad plentyn sy'n derbyn gofal

Mae cynlluniau mabwysiadu llai o blant yn cael eu newid.

Mae hyn wedi digwydd yn achos llai nag 20 o blant hyd yma eleni.

Pan mae hyn yn digwydd, fel arfer mae oherwydd na ellir dod o hyd i leoliad mabwysiadu addas. Yn achos nifer fach o blant mae oherwydd y daethpwyd o hyd i ddewis da arall iddynt trwy ryw fodd arall e.e. gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw dueddiadau rhanbarthol gweladwy o ran pryd mae hyn yn digwydd.

Yr arwyddion yw, os bydd y gyfradd y mae hyn yn digwydd yn aros fel y mae, y byddwn yn cyrraedd y targed i haneru hyn o leiaf.

Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru?

Mae **Gogledd Cymru** wedi sicrhau gostyngiad sylweddol yn nifer y plant sy'n aros am leoliadau ac mae hyn wedi'i gwneud yn haws paru plant sydd newydd gael eu hatgyfeirio yn gyflym.

Mae'r **Fro, y Cymoedd a Chaerdydd, Bae'r Gorllewin a Chanolbarth a Gorllewin Cymru** yn cymryd rhan yn gynnar iawn yn y gwaith o gynllunio ar gyfer plant. Felly mae'r rhanbarthau'n meithrin gwybodaeth dda am anghenion y plant sy'n debygol o fod angen eu lleoli ac mae cyfarfodydd rheolaidd yn ystyried yr holl blant sy'n aros ac yn eu cymharu â'r mabwysiadwyr sydd ar gael cyn edrych y tu allan i'r rhanbarth.

Yn **y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd** mae swyddog dynodedig ym mhob awdurdod lleol yn sicrhau unrhyw gytundeb angenrheidiol ar gyfer cyllid allanol, gan osgoi oedi. Mae'r Rhanbarth hefyd yn cydgysylltu'r broses 'dylid ei leoli i'w fabwysiadu' ar ran y pedwar awdurdod lleol gan eu galluogi i symleiddio'r broses atgyfeirio plant a gwneud penderfyniadau.

Mae **Bae'r Gorllewin** wedi gweld gostyngiad yn yr amser a gymerir i nodi cysylltiadau ar gyfer plant ag anghenion cymhleth ac wrth leoli grwpiau o frodyr a chwiorydd mewn modd prydlon. Hefyd, mae yna storïau newyddion da iawn lle mae plant ag anghenion cymhleth wedi cael eu cysylltu a'u lleoli ar ôl nifer o flynyddoedd heb gysylltiadau.

Mae rheolwyr yng **Nghanolbarth a Gorllewin Cymru** yn arwain wrth hybu'n ddi-baid bwysigrwydd amserlenni ochr yn ochr ag arfer da.

Mae **De-ddwyrain Cymru** wedi gallu ymdrin yn gyflym iawn â rhai asesiadau ar gyfer mabwysiadwyr sy'n diwallu anghenion plant ag anghenion penodol iawn e.e. grwpiau o frodyr a chwiorydd, fel bod y plant hyn wedi aros llai o amser nag arfer.

Blaenoriaeth 3: Gwell cymorth mabwysiadu

Pam mae'n bwysig Bydd yn gwneud canlyniadau da'n debygol i'r holl blant wedi'u mabwysiadu ac yn helpu teuluoedd lle mae angen cymorth ychwanegol.

Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
<p>Gwneud beth mae'n ei ddweud yn ein fframwaith am feddwl am wasanaethau cymorth mabwysiadu.</p>	<p>Cytunwyd ar strategaeth drosfwaol sy'n darparu ar gyfer datblygu gwasanaeth tair haen i fabwysiadwyr ar draws Cymru, sy'n cynnwys gwasanaethau cyffredinol, gwasanaethau targededig a gwasanaethau arbenigol.</p> <p>Mae hwn yn faes o'r gwasanaeth mabwysiadu yr ydym yn gweithio'n galed arno yn genedlaethol ac yn lleol. Mae'r holl wasanaethau cydweithredol rhanbarthol yn gweithio i ddatblygu gwasanaethau o fewn y fframwaith cyffredinol ac yn ddiweddar, gyda chymorth grant gan Lywodraeth Cymru, cyhoeddassom fenter i gynnig i bob mabwysiadwr newydd eleni y cyfle i ymaelodi ag Adoption UK, sefydliad cymorth sy'n cael ei redeg gan fabwysiadwyr eraill ac sy'n darparu amrywiaeth o wasanaethau cymorth gan gymheiriaid. Ochr yn ochr â hyn bydd Adoption UK yn darparu hyfforddiant i ni er mwyn datblygu sgiliau gweithwyr cymdeithasol a mabwysiadwyr ar reoli ymddygiad anos. Wrth wneud y ddau beth hyn gobeithiwn ein bod yn sicrhau bod rhywfaint o gymorth cyffredinol ar gael a hefyd rhywbeth mwy arbenigol gan lenwi rhai bylchau am y tro tra'n bod yn gweithio ar bopeth arall.</p> <p>Rydym hefyd yn edrych ar rai o'r modelau arfer gorau yn narpariaeth gwasanaethau cymorth gyda golwg ar ystyried a ellir datblygu unrhyw un/rai o'r rhain yng Nghymru dros amser.</p> <p>Fodd bynnag, mae yna enghreifftiau o arfer da yn y sector gwirfoddol, Cymdeithas Plant Dewi Sant, ac yn y gwasanaethau cydweithredol</p>

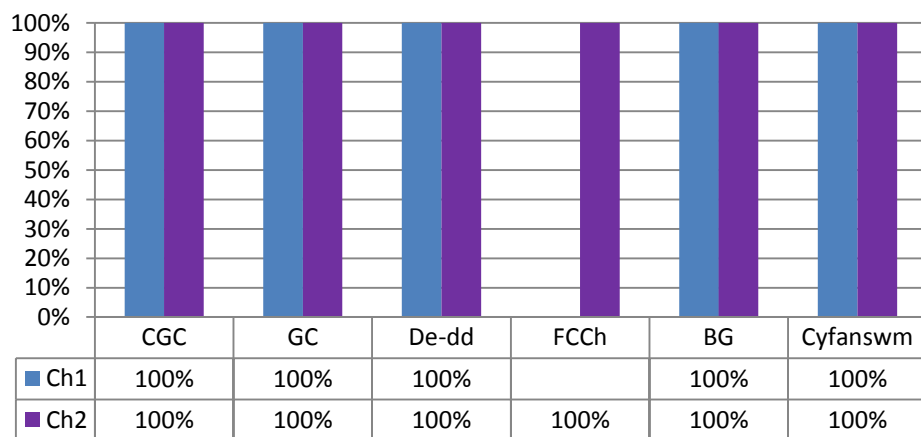
	rhanbarthol, Canolbarth a Gorllewin Cymru er enghraifft, sy'n gyson â'r dull gweithredu cyffredinol ac yn dylanwadu arno.
Gwneud yn siŵr bod pawb yn gwybod beth sydd wedi cael ei gytuno eisoes ynghylch cymorth mabwysiadu	<p>Mae'r hyn sy'n cael ei ddarparu eisoes wedi cael ei fapio ar draws Cymru ac rydym wrthi'n sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn helaeth fel bod mabwysiadwyr a phlant a phobl ifanc yn gwybod beth sydd yno iddynt ar hyn o bryd. Caiff y wybodaeth hon ei phostio ar wefan y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ac mae asiantaethau'n gweithio gyda ni i dynnu sylw mabwysiadwyr ati.</p> <p>Ar hyn o bryd rydym yn edrych ar y potensial i ddatblygu cronfa ddata o fabwysiadwyr y gellir ei defnyddio i gadw mewn cysylltiad â'r holl fabwysiadwyr sydd eisieu hyn ac i fod yn ffordd o gadw mewn cysylltiad a darparu gwybodaeth a diweddiadau am wasanaethau.</p> <p>Rydym hefyd yn bwriadu datblygu gwefan y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol er mwyn creu adran am wasanaethau cymorth mabwysiadu.</p>
Ei gwneud yn haws i gael asesiad ar gyfer gwasanaethau cymorth mabwysiadu	Fel rhan o'r gwaith o ystyried modelau i Gymru, byddwn yn adolygu ble, a chan bwy, mae asesiadau ar gyfer gwasanaethau cymorth mabwysiadu'n cael eu gwneud. Bydd hyn yn canolbwyntio ar geisiadau newydd pan mae'r plentyn ychydig yn hŷn ac yn dod yn ôl i ofyn am gymorth. Gwneir hyn gyda golwg ar ddatblygu cynigion ar gyfer rheoli'r ceisiadau hyn yn gyson yn y dyfodol.
Gwneud yn siŵr bod mabwysiadwyr yn cael eu trin yn gyson yn nhermau cymorth ariannol	Rydym hanner ffordd trwy adolygiad o'r defnydd o lwfansau ariannol a fydd hefyd yn darparu cynigion ar gyfer defnydd mwy tryloyw a thecach ohonynt ar draws Cymru.
Gwrando ar beth mae mabwysiadwyr a phlant a phobl ifanc yn ei ddweud wrthym am eu blaenoriaethau	<p>Rydym yn dal i ymgysylltu â mabwysiadwyr a phlant a phobl ifanc sydd wedi'u mabwysiadu fel y gwyddom beth yw'r rhain.</p> <p>Rydym yn ymwybodol bod mabwysiadwyr yn gwyllo'r lefelau buddsoddi a</p>

	<p>geir mewn rhannau eraill o'r Deyrnas Unedig, yn enwedig dros y ffin yn Lloegr, ac yn gofyn pam nad yw'r un peth yn digwydd yng Nghymru. Mae'n anodd rhoi cyfiawnhad dros hyn. Yn anffodus nid yw'n rhywbeth y gall y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ymdrin ag ef ond rydym yn canolbwyntio ar sicrhau ein bod yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael ar hyn o bryd yn y ffordd orau.</p>
<p>Cytuno ar gynlluniau i ddatblygu cymorth i blant sydd wedi'u mabwysiadu a'u rhieni gan y gwasanaethau iechyd ac addysg</p>	<p>Rydym wedi canolbwyntio hyd yma ar sicrhau y caiff y gwasanaethau hyn eu cynrychioli mewn trafodaethau yn genedlaethol ac yn rhanbarthol fel y gallwn weithio gyda nhw yn y dyfodol. Rydym hefyd wedi bod yn buddsoddi mewn meithrin perthynas dda gyda'r rhannau perthnasol o Lywodraeth Cymru er mwyn dylanwadu ar gyfeiriad polisi ac ati. Mae'r llwyddiant yn hyn o beth wedi amrywio hyd yma a gwyddom fod mwy o waith i'w wneud i ddatblygu a mireinio hyn. Fodd bynnag, mae rhai mentrau da ar y gweill yn genedlaethol ac yn rhanbarthol.</p> <p>Gwyddom fod y cymorth gan gynghorwyr meddygol i fabwysiadwyr yn ystod y gwaith paru'n datblygu'n dda iawn a bod y cysylltiadau sydd wedi'u creu gyda gwasanaethau CAMHS yn genedlaethol ac mewn rhai rhanbarthau'n cynnig llwyfan addawol ar gyfer y dyfodol. Mae rhai rhanbarthau wedi meithrin cysylltiadau da gyda gwasanaethau seicoleg ac yn treialu cynlluniau sy'n addo canlyniadau da.</p> <p>Gyda chymorth un o'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol, mae'r adran addysg yn Llywodraeth Cymru'n datblygu deunyddiau i helpu ysgolion i ddeall eu plant sydd wedi'u mabwysiadu'n well ac wedi ymestyn cynllun grant i gynnwys plant wedi'u mabwysiadu. Mae rhai rhanbarthau wedi meithrin cysylltiadau da gyda chydgyssylltwyr addysg plant sy'n derbyn gofal, ac o ganlyniad i'r rhain mae gwell cymorth i'r plant hynny sy'n mynd ymlaen i gael eu mabwysiadu yn cael ei ddatblygu.</p>

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?

Mae'r holl blant sydd wedi eu lleoli i'w mabwysiadu wedi cael eu hasesu ar gyfer gwasanaethau cymorth mabwysiadu, mae cynllun yn bodoli, ac mae'r cynllun wedi cael ei drafod gyda'r mabwysiadwyr.

Canran y plant sydd wedi'u lleoli i'w mabwysiadu y mae eu cynllun ar gyfer cymorth mabwysiadu wedi cael ei drafod gyda'r mabwysiadwyr

100% YW'R TARGED

Sut ydym ni'n gwneud?

Yr arwyddion cyntaf yw bod y perfformiad yn gadarnhaol yn yr ystyr bod y cynlluniau hyn yn bodoli.

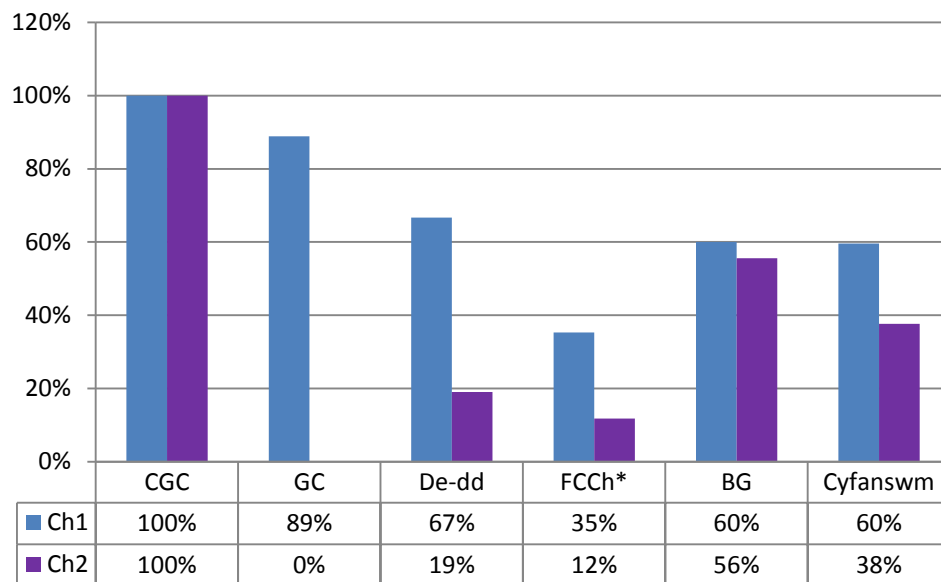
Mae hwn yn fesuriad newydd y cytunwyd arno i roi rhywfaint o awgrym o'r agwedd bwysig hon ar y gwasanaeth, er dim ond ar gyfer lleoliadau newydd, tra bo mesuriadau eraill mwy cynhwysfawr yn cael eu datblygu.

Erbyn diwedd y flwyddyn dylai fod gennym rywfaint o wybodaeth ansoddol ar gael o Astudiaeth Carfan Cymru sy'n cael ei chynnal gan Brifysgol Caerdydd, a fydd yn ein helpu i ddeall pa mor effeithiol yw'r cymorth mae'r cynlluniau hyn yn ei ddarparu. Gwyddom eisoes o waith ymchwil nad yw diwyg y cynlluniau hyn o gymorth.

<p>Mae yna system i fabwysiadwyr aros mewn cysylltiad â gwasanaethau mabwysiadu, os mai dyna mae'r mabwysiadwr ei eisiau</p>	<p>Fel y nodir uchod, ar hyn o bryd rydym yn edrych ar y potensial i ddatblygu cronfa ddata o fabwysiadwyr er mwyn gwneud hyn.</p>
<p>Newyddlen, o leiaf unwaith y flwyddyn, i'r holl fabwysiadwyr.</p>	<p>Mae'r grŵp cyfryngau a marchnata'n gweithio ar dempled a mecanwaith ar gyfer hon ar hyn o bryd. Mae Newyddion a Digwyddiadau ar draws Cymru'n cael eu casglu, eu cyhoeddi a'u hyrwyddo ar ein gwefan. Caiff hyn ei ddatblygu'n newyddlen gyda chysylltiadau â'r gronfa ddata o fabwysiadwyr.</p>
<p>Mae mabwysiadwyr yn dweud ei bod yn hawdd cael gwybodaeth am wasanaethau cymorth mabwysiadu.</p>	<p>Bydd angen i ni ofyn i fabwysiadwyr am hyn pan fydd rhai o'r mentrau hyn ar waith.</p>
<p>Rydym wedi adolygu ffyrdd o gael asesiad cymorth mabwysiadu</p>	<p>Mae'r adolygiad hwn wedi'i gynnwys yn y gwaith ar fodolau cymorth mabwysiadu sy'n cael ei gomisiynu ar hyn o bryd.</p>
<p>Mae gan o leiaf 3 o bob 4 o blant sy'n cael eu lleoli i'w mabwysiadu ddeunyddiau taith bywyd cyn eu hail adolygiad mabwysiadu.</p>	<p>Mae angen i'r perfformiad mewn perthynas â darparu deunyddiau 'taith bywyd' gael ei wella'n sylweddol o hyd.</p> <p>Mae'r fframwaith yn mesur argaeledd deunyddiau taith bywyd yn yr ail adolygiad mabwysiadu. Mae hyn ynddo'i hun yn hwyrach na'r canllawiau arfer gorau, sy'n dweud y</p>

Canran y plant yr oedd eu mabwysiadwyr â deunydd taith bywyd yn eu hail adolygiad mabwysiadu

75% YW'R TARGED

*Nid yw data Caerdydd ar gael ar gyfer chwarter 1

dylent fod ar gael dros amser a bod wedi'u cwblhau erbyn yr adeg hon. Mae pwysigrwydd hanfodol y rhain i blant a rhieni wrth gynorthwyo â throsglwyddo ac ymgartrefu mewn teulu newydd yn hysbys iawn.

Mae'r ganran ar ganol y flwyddyn, sef 38%, rywfaint yn well na ffigur y llynedd, sef 23%, ond mae'r perfformiad yn brin o'r targed o 75%, a pherfformiad Ch1, sef 60%.

Mae yna broblemau parhaus gyda'r diffiniad hwn a'r gwaith o gasglu'r data. Rydym yn gweithio i ddatrys y rhain ochr yn ochr â gwella arferion.

Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru?

Mae gan **Wasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru** nifer o fentrau ar y gweill i wella'r maes gwasanaeth hwn. Maent yn cynnwys prynhawn agored/ sesiwn rhannu gwybodaeth gyda swyddogion adolygu annibynnol yr awdurdodau lleol, gan ddod â chysondeb i gyfarfodydd cynllunio mabwysiadu'r pum awdurdod lleol, codi ymwybyddiaeth yn yr hyfforddiant paratoi ac edrych ar y potensial i ddarparu hyfforddiant ar hyn i dimau gwaith cymdeithasol gofal plant a gofalwyr maeth. Mae gan y rhanbarth hwn amser penodol CAMHS a seicoleg ar gael i blant sydd angen cymorth cyn ac ar ôl cael eu mabwysiadu.

Mae gwella cymorth mabwysiadu'n elfen bwysig yng nghynllun busnes **Canolbarth a Gorllewin Cymru**. Rhagwelir y bydd, gyda chymorth ei bwyllgor rheoli newydd sydd â chynrychiolwyr o lechyd, Addysg ac

Asiantaethau Gwirfoddol, yn mynd ati i weithredu'r strategaeth cymorth mabwysiadu y cytunwyd arni. Hefyd ar hyn o bryd mae'r rhanbarth yn treialu, mewn un awdurdod lleol, cynllun i atgyfeirio pob plentyn â phenderfyniad 'dylid ei leoli' at wasanaeth sy'n cynnig mewnbyn seicoleg a phanel anghenion emosiynol i blant. Mae'r gwasanaeth hwn hefyd ar gael i roi cymorth ar ôl mabwysiadu ac mae'n darparu amrywiaeth o wasanaethau i gynorthwyo'r gofalwyr, mabwysiadwyr a gwasanaethau sy'n ymwneud â'r plentyn i weithio o fewn cynllun unigol i ddiwallu anghenion emosiynol pob plentyn.

Mae dau reolwr yn **y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd** wedi cwblhau hyfforddiant ar Seicotherapi Datblygiadol Dyadig ac ar hyn o bryd mae gan y rhanbarth fyfyrwr therapi chwarae ar leoliad sy'n darparu gwaith uniongyrchol gyda rhai plant. Hefyd hwylusodd y rhanbarth grŵp cymorth i deuluoedd mabwysiadol gyda siaradwyr a thrafodaeth ar Wrthsafiad Di-drais (Non-violent Resistance / NVR) am y tro cyntaf. Cynhaliwyd diwrnod hwyl i deuluoedd mabwysiadol ym mis Gorffennaf a bwriedir trefnu un arall ar gyfer mis Rhagfyr. Hefyd cynhaliwyd grŵp misol i blant bach sydd wedi cael derbyniad da.

Mae un o awdurdodau lleol **Bae'r Gorllewin** wedi datblygu Prosiect Ysgol Ymwybyddiaeth o Ymlyniad gan ddefnyddio Kate Cairns Associates, sy'n darparu hyfforddiant ysgol gyfan ar drawma ac ymlyniad. Gall y rhanbarth hefyd ddefnyddio ymyriad Cyfarwyddyd Rhyngweithio Fideo (Video Interaction Guidance / VIG) i blant sy'n bodloni'r meini prawf. Ymyriad yw hwn lle mae ymarferydd hyfforddedig yn defnyddio recordiadau fideo o ryngweithiadau gyda'r teulu i wella cyfathrebu a pherthnasoedd. Yn gyffredinol mae cytgordio'r ddarpariaeth ledled rhanbarth Bae'r Gorllewin wedi golygu bod gan fabwysiadwyr a phlant fwy o fynediad i grwpiau sy'n diwallu eu hanghenion ac mae'r rhanbarth yn datblygu grŵp rhanbarthol 'Siarad am Fabwysiadu' i bobl ifanc mewn partneriaeth ag After Adoption Wales. Mae aelod o staff After Adoption wedi cael ei secondio i'r gwasanaeth am chwe mis; mae hyn wedi darparu adnodd gwerthfawr ar gyfer y swyddogaeth cymorth mabwysiadu ond hefyd cyfle i gryfhau perthnasoedd gwaith gyda'r asiantaeth mabwysiadu wirfoddol hon.

Mae **Adoption UK** wedi bod yn helpu'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i sicrhau bod y cymorth mabwysiadu sydd ar gael yn cael ei ddeall yn helaethach a'i fod ar gael i'r rheiny sydd ei angen, trwy greu taflen am gymorth mabwysiadu a chalendr o ddiwyddiadau cymorth i'w defnyddio ar wefan y Gwasanaeth. Mae teuluoedd mabwysiadol yn dweud wrth Adoption UK, er bod y broses i recriwtio ac asesu mabwysiadwyr a lleoli plant gyda nhw wedi gwella ers i'r Gwasanaeth ddechrau, mae llawer i'w wneud o hyd ym maes cymorth ar ôl mabwysiadu i'r teuluoedd newydd hynny ac i'r teuluoedd oedd wedi'u creu

ymhellach yn y gorffennol.

Mae ymchwil wedi canfod bod rhai teuluoedd mabwysiadol yn nodi bod eu plant yn cael trafferth â'u hemosiynau 'mawr' a bod ymosodedd a thrais gan blant tuag at rieni'n rhywbeth y gall fod angen i rieni fynd i'r afael ag ef. Ar hyn o bryd mae **Adoption UK** yn darparu gweithdai ledled Cymru i rieni a gweithwyr proffesiynol i godi ymwybyddiaeth am y pwnc anodd hwn ac mae'n datblygu rhaglen hyfforddiant 10 sesiwn wedi'i seilio ar dechnegau Gwrthsafiad Di-drais a fydd ar gael i deuluoedd o 2016 ymlaen.

Mae gwasanaeth **Gogledd Cymru** yn cynnig yr hyfforddiant 'Safe Base' mewn partneriaeth ag After Adoption i'w fabwysiadwyr.

Blaenoriaeth 4: Gwrando ar blant ac oedolion sy'n defnyddio gwasanaethau mabwysiadu a gweithio gyda nhw

Pam mae'n bwysig Mae'n ein helpu i wybod a yw gwasanaethau mabwysiadu o ansawdd da'n cael eu darparu mewn modd cyson yng Nghymru

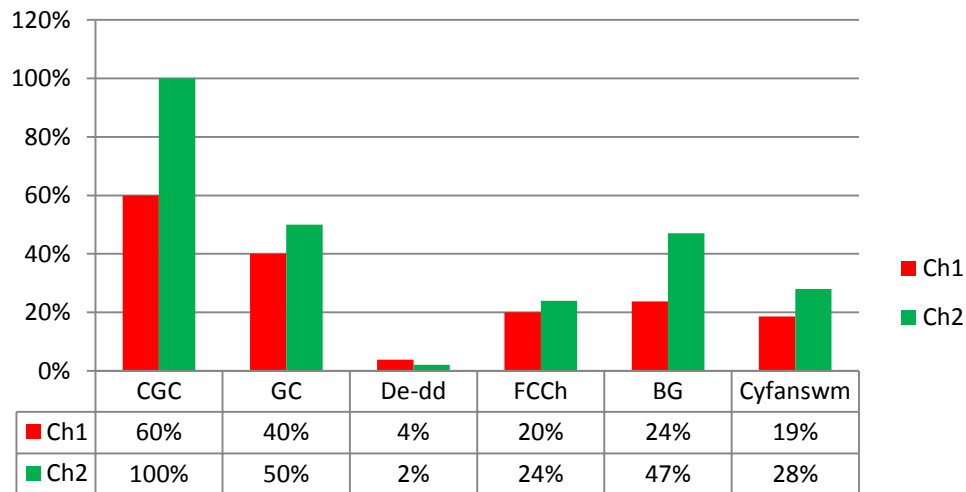
Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
<p>Cytuno sut i wneud hyn yn lleol ac yn genedlaethol, ac yna ei wneud</p>	<p>Cytunwyd yn gynnar iawn ar strategaeth i ymgysylltu â mabwysiadwyr a phlant a phobl ifanc sydd wedi'u mabwysiadu ar gyfer eleni ac mae hon yn cael ei gweithredu. Cynhaliwyd rhai digwyddiadau dan arweiniad cenedlaethol a bwriedir trefnu rhai eraill yn ail hanner y flwyddyn.</p> <p>Rhan allweddol o'r strategaeth hon yw gweithio gyda rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol i ddatblygu trefniadau parhaus ar gyfer y tymor hirach er mwyn sicrhau bod yna ymgysylltu parhaus cyson. Mae trefniadau da'n bodoli eisoes mewn rhai rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol.</p>

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?	Sut ydym ni'n gwneud?
<p>Rydym wedi cynnwys pobl sy'n defnyddio gwasanaethau mabwysiadu ar y lefel genedlaethol</p>	<p>Rydym wedi bod yn gweithio gyda mabwysiadwyr sydd wedi bod yn barod i ddweud eu storïau wrthym ac, mewn rhai achosion, cael eu ffilmio. Bu hyn o gymorth i ni gyda'r gwaith o gyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol ac mae'n sicrhau bod yr astudiaethau achos ar y wefan yn</p>

	<p>ddiddorol ac yn newydd. Mae eraill wedi gwirfoddoli i gymryd rhan yn y gwaith datblygu rydym yn ei wneud trwy ein his-grwpiau, neu i ni ymgynghori â nhw ynghylch y gwaith hwnnw.</p> <p>Rydym hefyd wedi bod yn gweithio gyda phartneriaid sy'n asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol a'r gwasanaethau rhanbarthol i gynllunio rhagor o ddigwyddiadau yn ail hanner y flwyddyn.</p>
Rydym wedi cynnal o leiaf un digwyddiad i wrando ar fabwysiadwyr, dysgu ganddyn nhw a gweithio gyda nhw.	Cynhaliwyd cyfarfod gyda grŵp o dadau mabwysiadol yn ystod yr haf. Bwriedir trefnu digwyddiadau eraill gyda mabwysiadwyr yn ail hanner y flwyddyn.
Rydym wedi cynnal o leiaf un digwyddiad i wrando ar bobl ifanc, dysgu ganddyn nhw a gweithio gyda nhw.	Cynhelir digwyddiad yn yr hydref.
Rydym wedi cytuno sut y bydd pobl sy'n defnyddio gwasanaethau mabwysiadu'n cymryd rhan yn y gwaith o redeg y pum gwasanaeth cydweithredol rhanbarthol a'r pum sefydliad mabwysiadu gwirfoddol cenedlaethol.	Mae'r gwaith hwn ar y gweill
Strategaeth lawn ar gyfer sut i wrando ar bobl sy'n defnyddio gwasanaethau mabwysiadu, dysgu ganddyn nhw a gweithio gyda nhw.	Mae'r gwaith hwn ar y gweill

Cynigir cwnsela i bob rhiant biolegol. Gwneud yn siŵr bod o leiaf hanner y rhieni biolegol yn derbyn y cynnig o gwnsela.

Canran rhieni biolegol plant sy'n cael eu hatgyfeirio at yr asiantaeth mabwysiadu a fanteisiodd ar y gwasanaeth

2015-16
50%YW'R TARGED

Mae angen gwella'r gwasanaeth i rieni biolegol.

Mae 301 o rieni biolegol wedi cael eu hatgyfeirio at y gwasanaethau mabwysiadu hyd yma eleni. Yn Ch2 roedd 96% o'r rhain wedi cael cynnig gwasanaeth ac roedd 28% wedi derbyn y cynnig. Mae amrywiadau o chwarterer i chwarterer a rhwng rhanbarthau.

Mae nifer y rhieni biolegol y cynigiwyd gwasanaeth iddynt wedi gwella ac mae'n agos at y targed, ond mae'r ganran sy'n derbyn y cynnig yn isel o hyd ac yn brin o'r targed o 50%.

Mae rhai problemau hefyd gyda'r diffiniad hwn a'r gwaith o gasglu'r data. Rydym yn gweithio i ddatrys y rhain ochr yn ochr â gwella arferion.

Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru?

Mae **Gogledd Cymru** yn dal i anfon allan holiaduron i'r holl fabwysiadwyr sy'n ymwneud â'r holl agweddau ar y broses mabwysiadu bob blwyddyn a phan maent yn dod i gyfarfodydd paneli. Caiff y wybodaeth hon ei chydgasglu a'i defnyddio yn yr adolygiad blynyddol ac er mwyn gwella.

Mae **Cymdeithas Plant Dewi Sant** yn cyflawni gwaith ymgynghori mewn nifer o ffyrdd: cynrychiolaeth rhieni mabwysiadol (25%) ar y Bwrdd Ymddiriedolwyr (Cadeirydd ac aelod) ac aelodaeth o'r Panel Mabwysiadu;

mae rhieni mabwysiadol yn cyfrannu at ddyluniad / cynnwys y wefan, newyddlenni a llenyddiaeth gwybodaeth yn ogystal â chyfrannu at y gwaith o ddarparu cyrsiau hyfforddi / paratoi a'r strategaeth recriwtio.

Mae gan ranbarth **De-ddwyrain Cymru** grwpiau cymorth i rieni biolegol lle mae nifer dda yn bresennol.

Mae gwasanaeth **y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd** i rieni biolegol wedi gwella'n sylweddol, oherwydd yn awr caiff ei gynnig ar ddau achlysur i rieni biolegol wrth iddynt gael eu hatgyfeirio at y gwasanaeth. Mae'r ganran sy'n derbyn y cynnig o gwrsela yn isel o hyd, ond mae yna system gliriach i fonitro hyn a chyfle i edrych ar ffyrdd o wella'r gwasanaeth.

Blaenoriaeth 5: Gwneud yn well yn gyffredinol

Pam mae'n bwysig Bydd yn ein helpu i ddarparu gwasanaethau mabwysiadu o ansawdd da mewn modd cyson yng Nghymru.

Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
Gwneud yn siŵr ein bod yn gwybod sut a phryd i ddefnyddio data a gwybodaeth	Rydym wedi ymdrechu'n galed i allu defnyddio'r data sydd gennym yn y Fframwaith Rheoli Perfformiad Mabwysiadu mewn modd effeithiol. Mae hyn wedi cynnwys edrych ar sut mae hyn yn cydategu'r data sy'n cael eu casglu gan eraill a gwneud trefniadau i weithio gyda nhw a defnyddio'r data hyn.

	<p>Rydym wrthi'n ddi-baid yn datblygu hyn yn genedlaethol ac wedi defnyddio'r data mewn adroddiadau blynyddol ac ar adegau eraill pan roddwyd sylw i wasanaethau mabwysiadu e.e. pan gyhoeddwyd ein hadroddiad blynyddol a phan gymerasom Gofrestr Fabwysiadu Cymru drosodd.</p>
Datblygu data gwell	<p>Mae hyn yn gysylltiedig â'r uchod ac â'n gwaith gyda'r rhanbarthau a'r asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol i'w cynorthwyo â'r gwaith o gasglu a defnyddio data. Cynhaliwyd gweithdy er mwyn sicrhau bod y ffordd o ddadansoddi ac adrodd data yn gyson. Cytunasom hefyd i newid y ffordd roedd rhai mesuriadau'n cael eu casglu. Rydym yn cydnabod bod mwy o waith i'w wneud yn hyn o beth ac rydym yn ystyried sut y gallwn wneud hyn fel bod yna fesuriad perfformiad effeithiol ym mhob rhan o'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol.</p>
Meddwl am ffyrdd o fesur beth sy'n cael ei gyflawni, ac nid dim ond beth sy'n cael ei wneud	<p>Nid ydym wedi dechrau edrych ar hyn eto ond rydym yn gwylio â diddordeb gynllun peilot Fframwaith Canlyniadau Llywodraeth Cymru yn adrannau gwasanaethau plant 3 awdurdod lleol. Bydd hyn yn dylanwadu ar y ffordd y byddwn yn dechrau datblygu dull gweithredu seiliedig ar ganlyniadau ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu.</p>
Cefnogi gwaith Cofrestr Fabwysiadu Cymru	<p>Ein bwriad gwreiddiol oedd cydweithio'n agos â'r gofrestr, sicrhau bod ein data'n gyson a chynhyrchu rhai cyhoeddiadau ar y cyd. Fodd bynnag, tarfwyd ar hyn pan ofynnwyd i ni reoli'r Gofrestr pan aeth y sefydliad oedd yn ei rheoli gynt i ddwylo gweinyddwyr. Roedd yn gamp sylweddol i ni ddod i ben â throsglwyddo'r Gofrestr i'r Gwasanaeth, o gofio'r cymhlethdodau o ran systemau TG, diogelwch data a throsglwyddo aelodau o'r staff o dan y Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) o fewn cyfnod o 5 wythnos, heb fawr o darfu ar y gwasanaeth.</p> <p>Rydym yn rheoli'r gofrestr ers 4 Medi 2015 ac rydym yn gweithio ar sicrhau y caiff ei defnyddio'n effeithiol ochr yn ochr â meddwl am ei dyfodol mewn adolygiad sydd yn yr arfaeth.</p>

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?	Sut ydym ni'n gwneud?
O leiaf 4 adroddiad y flwyddyn. Mae'r adroddiadau'n hawdd eu darllen a'u defnyddio.	Mae adroddiadau wedi cael eu cynhyrchu i ddangos y perfformiad yn Ch1 a Ch2 i gael eu hystyried gan y Grŵp Cynghori a'r Bwrdd Llywodraethu. Mae hyn yn ychwanegol at yr adroddiad blynyddol a'r adroddiad canol blwyddyn hwn a ddarperir i Weinidogion Cymru. Mae adroddiadau'n cael eu cynhyrchu hefyd ar lefel y rhanbarthau ac asiantaethau at ddibenion Byrddau Rheoli ac Ymddiriedolwyr.
Mae yna system ar gyfer casglu a dadansoddi gwybodaeth leol a rhanbarthol.	Mae hon ar waith trwy System Mesur Perfformiad Aspireview a rhywfaint o waith ychwanegol i gasglu data y cytunwyd arno.
Mae gennym gynllun ar gyfer yr adeg pan fydd contract Aspireview yn dod i ben.	Mae'r gwaith hwn ar y gweill. Erbyn hyn rydym yn gwybod mwy am alluoedd y system er mwyn manteisio arnynt yn llawn ac rydym yn ymwybodol bod yna ddatblygiadau ar y gorwel yn y tymor hirach o ran System Gwybodaeth Gofal Cymunedol Cymru a fydd yn cynorthwyo gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol. Bydd angen i'n cynllun sicrhau y gallwn fanteisio ar y datblygiad cenedlaethol mawr hwn ac ar yr un pryd sicrhau cyn lleied o darfu ag sy'n bosibl.

Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru?
<p>Mae rhanbarth y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd yn unigryw oherwydd mae ganddo Gydbwyllgor sy'n cyfarfod ddwywaith y flwyddyn i ategu'r Bwrdd Rheoli sy'n cyfarfod bob dau fis ac sy'n cydymffurfio'n llawn o ran yr aelodaeth sy'n ofynnol gan y Cyfarwyddiadau. Mae'r Cydbwyllgor yn sicrhau ymrwymiad parhaus aelodau etholedig.</p> <p>Mae Cymdeithas Plant Dewi Sant wedi dechrau adolygiad cynhwysfawr o'i systemau mewnol mewn perthynas â chasglu data.</p>

Blaenoriaeth 6: Mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn cael ei redeg yn dda

Pam mae'n bwysig Mae'n golygu y gall cynghorau lleol, asiantaethau mabwysiadu, iechyd ac addysg weithio'n dda gyda'i gilydd.

Beth ddywedom ni y byddem yn ei wneud?	Beth ydym ni wedi'i wneud hyd yma?
Gwneud yn siŵr bod y trefniadau cenedlaethol a rhanbarthol ar gyfer rhedeg y gwasanaeth yn gweithio	Cynhaliwyd 3 chyfarfod o'r Grŵp Cynghori ac 1 cyfarfod o'r Bwrdd Llywodraethu hyd at ganol y flwyddyn. Mae gan yr holl wasanaethau cydweithredol rhanbarthol drefniadau sefydledig o ran pwyllgorau rheoli sydd hefyd wedi cyfarfod mor aml ag y cytunwyd. Mae'r is-grwpiau sy'n gwneud llawer o waith y gwasanaeth wedi cyfarfod yn ôl yr angen i gyflawni'r gwaith a roddir iddynt.

Beth ddywedom ni y byddai llwyddiant yn ei olygu?	Sut ydym ni'n gwneud?
Mae'r rheolau cyfreithiol ar gyfer rhedeg y gwasanaeth ar y lefelau rhanbarthol a chenedlaethol yn cael eu dilyn	<p>Fel uchod mae'r trefniadau llywodraethu wedi cael eu sefydlu ac ar waith.</p> <p>Yn unol â'r rheoliadau cytunwyd ar brotocol gwrthdaro buddiannau i'r Grŵp Cynghori a'r Bwrdd Llywodraethu; mae hwn yn cael ei roi ar waith.</p> <p>Cyhoeddwyd yr adroddiad blynyddol yn brydlon a sicrhawyd ei fod ar gael i Weinidogion Cymru yn ôl y gofyn.</p> <p>Ar hyn o bryd mae cyllideb sefydlog gan elfennau canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol. Mae wedi bod yn her cyflawni'r holl dasgau sy'n ofynnol gennym o fewn honno a dim</p>

	<p>ond yn ddiweddar yr ydym wedi dechrau ar rai darnau mwy sylweddol o waith datblygu ar ôl cael grant gan Lywodraeth Cymru. Mae'r adroddiad cyllideb ar gyfer canol y flwyddyn ynghlwm fel atodiad.</p>
<p>Mae'r sector gwirfoddol, iechyd, addysg ac eraill yn cymryd rhan lawn ar y lefel ranbarthol a chenedlaethol</p>	<p>Ar y cyfan mae hyn wedi bod yn llwyddiannus iawn ond mae rhywfaint o waith i'w wneud o hyd i sicrhau bod hyn yn gwbl weithredol ac mae yna heriau gwahanol yn genedlaethol ac yn rhanbarthol.</p> <p>Mae'r perthnasoedd yn genedlaethol gyda'r Gwasanaeth Iechyd a'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol yng Nghymru'n werth eu nodi oherwydd caiff y ddau sector eu cynrychioli gan dair 'sedd' ar y Grŵp Cynghori. Ar hyn o bryd rheolwr yn un o'r asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol yw is-gadeirydd y Grŵp Cynghori. Mae'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol hefyd yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Llywodraethu gyda dwy asiantaeth yn rhannu'r rôl.</p> <p>Ceir hyn hefyd ar lefel ranbarthol lle mae'r asiantaethau hyn hefyd yn cael eu cynnwys yn aelodaeth bwrdd partneriaeth neu fwrdd rheoli pob gwasanaeth cydweithredol rhanbarthol. Cydnabyddir bod y perthnasoedd hyn ar lefel ranbarthol yn llai sefydledig a bod angen eu datblygu dros amser er mwyn sicrhau'r effaith fwyaf posibl ar y ddarpariaeth gwasanaethau.</p>

Beth sydd wedi bod yn digwydd o gwmpas Cymru ynghylch hyn?

Mae pwyllgor rheoli neu fwrdd partneriaeth pob Rhanbarth wedi cyfarfod yn rheolaidd. Mae'r Cyfarwyddiadau'n ei gwneud yn ofynnol bod cynrychiolaeth oddi wrth yr Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol ac mae'r gynrychiolaeth fel a ganlyn:

- Gwasanaeth Mabwysiadu Canolbarth a Gorllewin Cymru – Afa Cymru
- Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru – After Adoption
- Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru – Barnardo's
- Y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd – Cymdeithas Plant Dewi Sant
- Bae'r Gorllewin – Adoption UK.

Mae cynnydd yn cael ei wneud mewn perthynas â dynodi cynrychiolwyr o iechyd ac addysg ond mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo.

Mae'r eitemau ar yr agenda yn y cyfarfodydd yn ymdrin ag amrywiaeth fawr o bynciau ac yn cynnwys:

- Cytundeb partneriaeth;
- Gwybodaeth am berfformiad a gweithgarwch;
- Cyllideb;
- Hyfforddiant;
- Rhannu arferion da a datblygiadau ar draws y rhanbarth;
- Gwybodaeth oddi wrth y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol;
- Blaenoriaethau ar gyfer cynlluniau busnes a chynnydd y cynlluniau;
- Newidiadau mewn arferion gweithredol er mwyn gwella perfformiad;
- Staffio;
- Ailstrwythuro;
- Panel mabwysiadu;
- Penderfyniadau gan Benderfynwr yr Asiantaeth;
- Lwfansau mabwysiadu.

Mabwysiadu yn ei gyd-destun – gwybodaeth bwysig arall am berfformiad

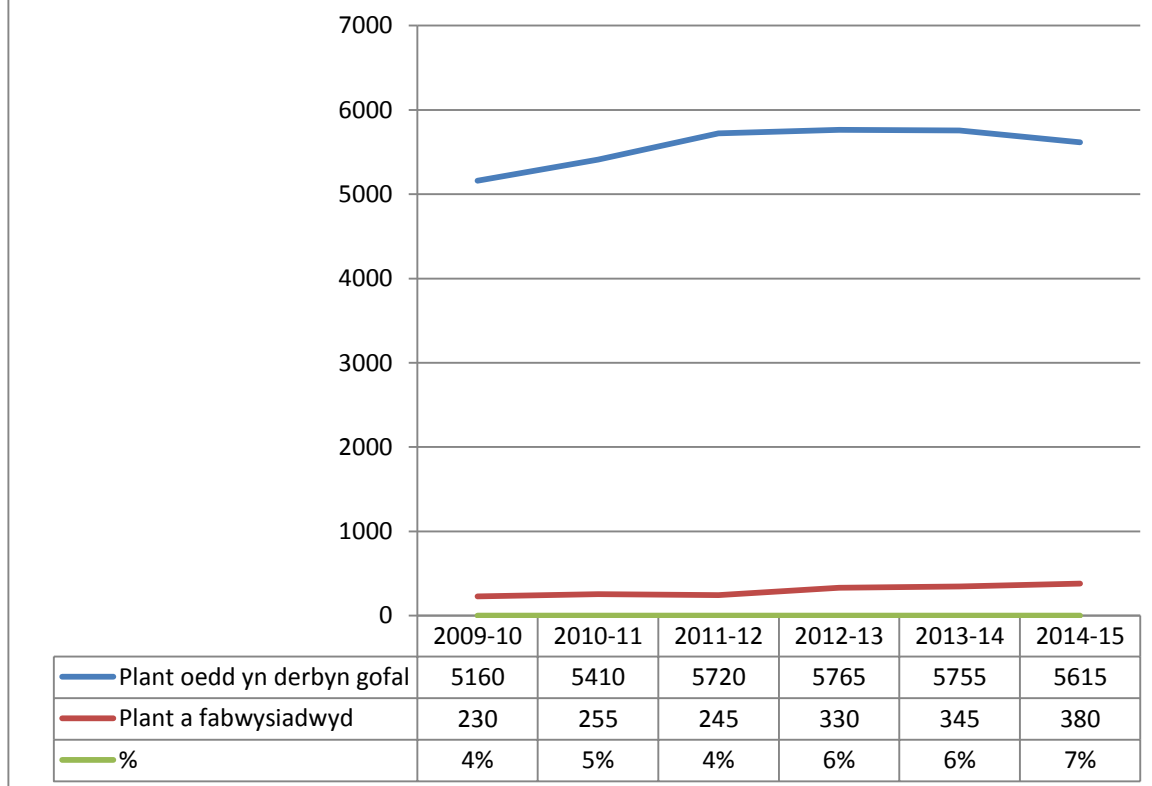
Mae'r adolygiad canol-blwyddyn hwn o berfformiad y Gwasanaeth Mabwysiadu'n dod ychydig ar ôl cyhoeddi ystadegau Llywodraeth Cymru ar gyfer 2014/15, ac ystadegau'r gweinyddiaethau eraill yn y Deyrnas Unedig, mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal a mabwysiadu. Mae hyn yn cynnig cyfle gwerthfawr i osod y perfformiad yn y cyd-destun ehangach hwn.

Yn 2014/15 cafwyd gostyngiad arall yn nifer y plant oedd yn derbyn gofal yng Nghymru ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae'n bwysig mai'r rheswm pam mae plant yn peidio â derbyn gofal yw oherwydd bod sefydlogrwydd gyda rhieni sy'n gallu parhau i ddarparu canlyniadau da ar gael – boed yn nheulu biolegol y plentyn neu drwy ffyrdd eraill gan gynnwys mabwysiadu.

Yng Nghymru canolbwyntiwyd ar sicrhau y caiff mabwysiadu ei ystyried fel dewis o ran sefydlogrwydd pan na all plentyn ddychwelyd i'w deulu biolegol a sicrhau bod lleoliadau ar gael i'r plant mai hyn yw'r cynllun iddynt. Cafwyd cynnydd arall yn nifer y plant a fabwysiadwyd yng

Nifer y plant oedd yn derbyn gofal a'r plant a fabwysiadwyd yng Nghymru

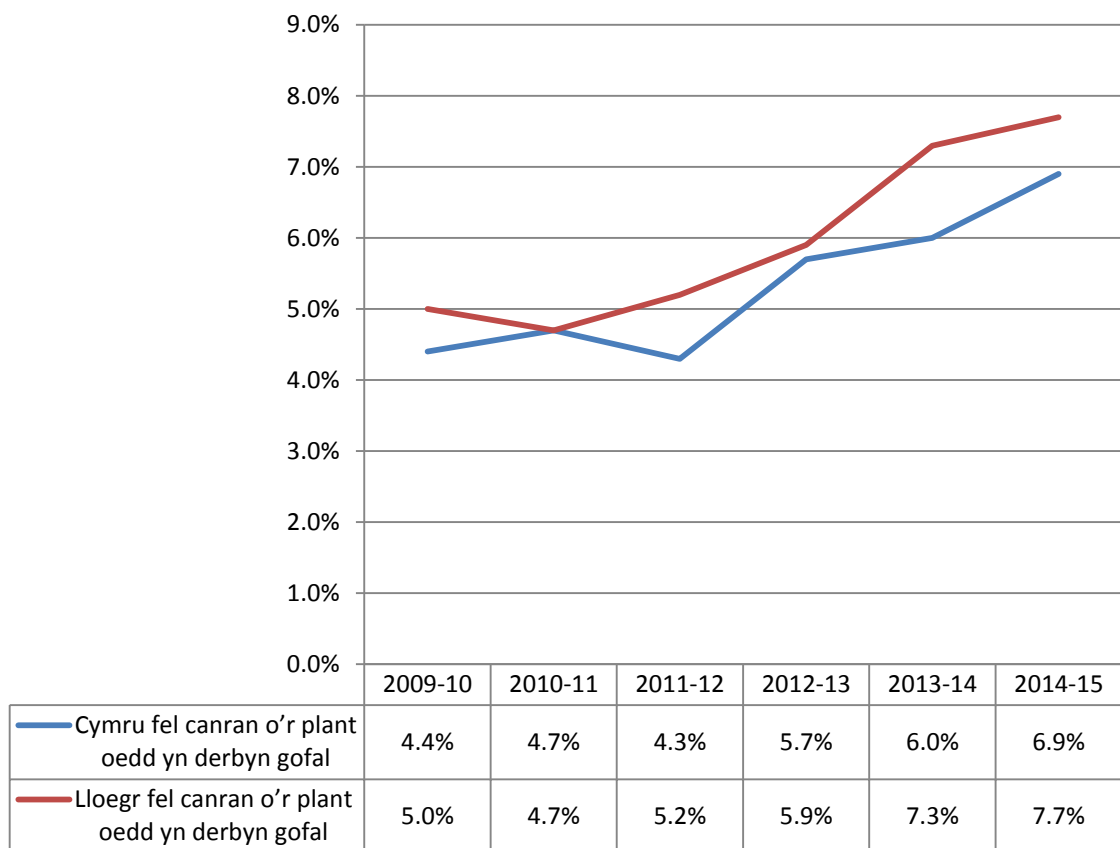
Nghymru ac yn y ganran o'r boblogaeth sy'n derbyn gofal a fabwysiadwyd, gan barhau â thuedd ar i fyny i Gymru.

Mae'r data a gyhoeddwyd gan lywodraethau'n caniatáu i ni gymharu cyfrannau'r plant oedd yn derbyn gofal a fabwysiadwyd yng Nghymru a Lloegr.

Mae tuedd ar i fyny yn y ddwy wlad dros y 6 mlynedd diwethaf, yn ôl pob tebyg o ganlyniad i'r ffocws ym mholisiau llywodraethau ar gynyddu argaeledd mabwysiadu a'r defnydd ohono, er bod natur y polisiau a'r lefelau buddsoddi wedi bod yn wahanol yng Nghymru a Lloegr.

Nid oes unrhyw gyfran 'gywir'; nid yw mabwysiadu'n iawn ond i'r plant hynny y cytunir arno iddynt trwy ystyriaeth fanwl a gofalus.

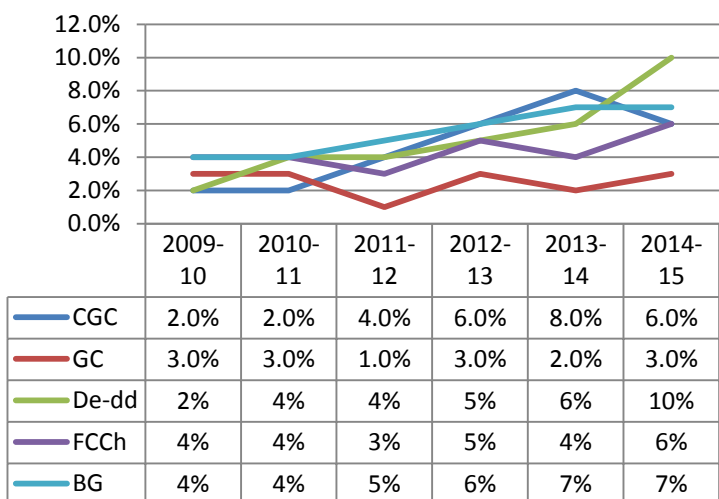
Y plant a fabwysiadwyd fel canran o'r boblogaeth oedd yn derbyn gofal yng Nghymru a Lloegr

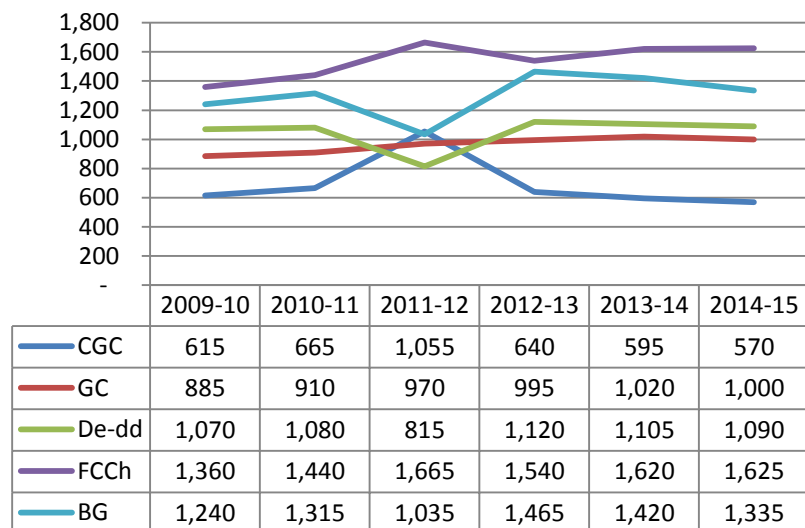
Nid yw'r cynnydd cyffredinol yn y defnydd o fabwysiadu yng Nghymru yn gyson. Gellir gweld y gwahaniaethau yng nghanrannau'r plant a fabwysiadwyd yn yr ardaloedd sy'n ffurfio'r gwasanaethau cydweithredol rhanbarthol erbyn hyn yng Ngraff A isod. Mae'n amlwg bod hyn yn gysylltiedig â gwahaniaethau o ran arferion yn yr awdurdodau lleol sy'n rhan ohonynt dros amser, er yn erbyn cefndir o ffocws yng Nghymru ac yn y Deyrnas Unedig gyfan ar gynyddu'r defnydd o fabwysiadu.

Cafwyd cynnydd yn y defnydd o fabwysiadu yn yr holl ardaloedd ond un, er yn ddiweddar mae'r defnydd ohono wedi gostwng mewn ardal arall ac wedi gwastatáu mewn un arall. Mae bron yn sicr bod y newid olaf hwn yn ganlyniad i bolisiau lleol mewn rhai awdurdodau sy'n canolbwyntio ar ymyriad cynnar, atal a chymorth i deuluoedd mewn ffordd wahanol ymhell cyn i blant ddechrau derbyn gofal.

Graff A: Y plant a fabwysiadwyd fel canran o'r boblogaeth oedd yn derbyn gofal ym mhob rhanbarth

Graff B: Tueddiadau o ran poblogaethau plant oedd yn derbyn gofal yn y rhanbarthau

Nid ymddengys fod y duedd o ran cyfrannau'r plant a fabwysiadwyd ym mhob rhanbarth â chysylltiad cryf â'r newidiadau dros amser yn eu poblogaethau cyfun oedd yn derbyn gofal (Graff B) er bod gan y 3 rhanbarth, lle mae'r defnydd o fabwysiadu wedi gostwng neu aros yr un peth, batrwm diweddar tebyg o ran nifer y plant oedd yn derbyn gofal.

Fodd bynnag, mae'r amrywiad yn fater i Lywodraeth Cymru ei ystyried yng nghyd-destun ei strategaeth ddatblygol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal ochr yn ochr â'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a phartneriaid sy'n ystyried y materion o ran arferion.

Gwyddom fod angen datblygu gwasanaethau cymorth mabwysiadu er mwyn gwella'r cymorth i'r plant a theuluoedd sydd angen rhywfaint o help ychwanegol.

Gan weithio ar y ffigurau dros y 18 mlynedd diwethaf rydym wedi amcangyfrif bod tua 4,300 o blant sydd wedi'u mabwysiadu o dan 18 oed yng Nghymru.

Mae ymchwil yn dweud wrthym y bydd tua dau draean o'r plant a leolir angen rhywfaint o gymorth ar ryw adeg, er mai dim ond traean sy'n debygol o fod angen gwasanaethau parhaus am gyfnodau o amser.

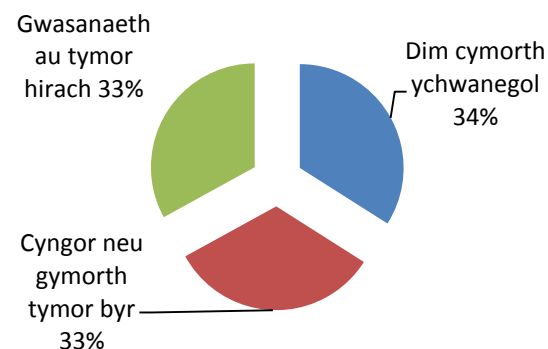
Gallwn ddefnyddio'r ffigurau hyn i gynllunio'r gwasanaethau rydym eu hangen.

Fel y nodir uchod cafodd 383 o blant eu mabwysiadu yng Nghymru y llynedd – 6.8% o'r boblogaeth oedd yn derbyn gofal.

Hefyd, ar ddiwedd y flwyddyn roedd 386 o blant eraill oedd wedi cael eu lleoli i'w mabwysiadu ac oedd yn aros am y gorchymyn mabwysiadu terfynol, a 316 o blant oedd yn destun penderfyniad 'dylid ei leoli' nad oeddent wedi cael eu lleoli eto. Mae hyn yn golygu bod 702 o blant eraill yr oedd gwasanaethau mabwysiadu wrthi'n gweithio gyda nhw ar ddiwedd y flwyddyn – 12.5% arall o'r boblogaeth oedd yn derbyn gofal ar ddiwedd y flwyddyn.

O gofio plant eraill sydd newydd gael eu hatgyfeirio at wasanaethau mabwysiadu a phlant sy'n cael cymorth mabwysiadu, mae'n debygol bod gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru'n gweithio gyda mwy na 1,000 o blant ar unrhyw adeg benodol.

Amcangyfrifon Cymorth Mabwysiadu

Plant roedd gwasanaethau mabwysiadu Cymru'n gweithio gyda nhw 2014/15

Gwyddom fod llai o blant yn cael eu hystyried i gael eu mabwysiadu ar hyn o bryd. Mae nifer o benderfyniadau gan y Llys Apêl mewn achosion cysylltiedig â mabwysiadu wedi effeithio ar nifer y gorchmynion lleoli mae'r llysoedd yn eu gwneud. Mater yn y Deyrnas Unedig yn gyfan yw hwn ac er bod y ffigur yn is nag yn Lloegr ar hyn o bryd, gwnaeth llysoedd yng Nghymru 20% yn llai o orchmynion lleoli yn 2014/15; mae hyn yn cyfateb i oddeutu 80 o blant. Byddai rhywfaint o effaith hyn wedi'i gweld yn y lleoliadau a'r gorchmynion a roddwyd yn 2014/15, ond gallwn ddal i ddisgwyl i wasanaethau mabwysiadu yng Nghymru leoli llai o blant eleni.

Cafwyd cynnydd yn y dewisiadau eraill o ran sefydlogrwydd sy'n cael eu hystyried i blant, lle nad yw'n bosibl iddynt ddychwelyd at eu teuluoedd biolegol; mwy o ddefnydd o warchodaeth arbennig, gofal maeth gan berthynas a gofal maeth gan ddieithryn hyd yn oed i blant cymharol ifanc. Er nad mabwysiadu yw'r cynllun iawn o angenrheidrwydd i bob plentyn sy'n derbyn gofal, mae angen gochel rhag i'r newidiadau hyn mewn arferion gael canlyniadau anfwriadol sef cyfeirio plant mai mabwysiadu fyddai'r cynllun mwyaf priodol iddynt i ddewisiadau eraill o ran sefydlogrwydd nad ydynt yn rhoi i blant yr hyn maent ei angen. Mae ymchwil ddiweddar ar gyfraddau tarfu (Selwyn et al 2015) yn dangos nad yw dewisiadau eraill o ran sefydlogrwydd o angenrheidrwydd yn rhoi'r parhad a'r canlyniadau cadarnhaol y gall mabwysiadu eu rhoi.

Beth yw'r blaenoriaethau ar gyfer gweddill y flwyddyn ac wedyn?

Ni fydd unrhyw newidiadau sylweddol ym mlaenoriaethau'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ar gyfer gweddill y flwyddyn. Mae angen bwrw ymlaen â'r ffocws yn yr holl feysydd a nodir yn y cynllun presennol, er y gallwn ganolbwyntio ar rai ohonynt yn fwy penodol am weddill y flwyddyn.

Blaenoriaeth 1: Recriwtio mwy o fabwysiadwyr, gan gynnwys mwy o fabwysiadwyr i grwpiau o frodyr a chwirydd a phlant hŷn.

Erbyn hyn mae gennym wybodaeth lawer gwell a gallwn fod yn llawer mwy hyderus ynghylch ein gweithgarwch recriwtio a'r ffordd mae angen i ni ei dargedu at y plant sy'n dod trwy'r system. Gwyddom hefyd fod nifer y plant sydd â chynlluniau mabwysiadu'n gostwng ar hyn o bryd.

Rydym yn ymwybodol iawn bod angen i ni newid yn gyflym erbyn hyn i arferion a negeseuon recriwtio gwahanol. Bydd angen i hyn gynorthwyo â recriwtio mabwysiadwyr mewn ffordd dargededig lle bo angen hynny, ond hefyd cydnabod bod plant ag amrywiaeth o anghenion yn dal i ddod i mewn i'r system. Mae angen i ni ddatblygu a gweithredu strategaeth gydlynus sy'n cynnwys recriwtio targededig ar draws Cymru mewn ffordd sy'n manteisio ar gryfderau'r gwahanol ddarparwyr, yn sicrhau y gallwn ddiwallu anghenion yr holl blant sydd angen lleoliad mabwysiadu, a hefyd sicrhau bod gan yr holl ddarpar fabwysiadwyr wybodaeth gywir a chyfredol am anghenion y plant sydd ar gael ar hyn o bryd, neu a all fod ar gael yn y dyfodol.

Mae hyn ochr yn ochr â rhoi'r wedd derfynol ar y model arfer gorau ar gyfer recriwtio, a rhoi'r model ar waith.

Blaenoriaeth 2: Mae mwy o blant yn cael eu lleoli heb oedi.

Mae angen i ni gynnal y ffocws cadarnhaol ar hyn yn y rhanbarthau ochr yn ochr â gorffen y gwaith ar y model arfer gorau a rhoi hwnnw ar waith.

Blaenoriaeth 3: Gwell cymorth mabwysiadu

Rydym yn ymwybodol iawn, er bod llawer o waith yn cael ei wneud, efallai na fydd y rhan fwyaf o fabwysiadwyr wedi gweld gwahaniaeth sylweddol eto, a bod angen i gymorth mabwysiadu gael y flaenoriaeth bennaf am weddill y flwyddyn ac yn y flwyddyn nesaf. Gallwn ddefnyddio'r ffigurau sydd gennym a chanfyddiadau ymchwil i ddatblygu gwasanaethau.

Mae'n rhaid i ni newid y meddylfryd ynghylch cymorth mabwysiadu o un sy'n tybio nad yw rhieni angen help ac na ddylent fod ei angen yn ôl pob tebyg, i un sy'n derbyn y bydd angen cymorth i rai plant fel ymateb i effaith barhaus profiadau'r plant ym more eu hoes. Yr hyn sy'n cyd-fynd â hynny yw sicrhau bod y cymorth ar gael yn hawdd, pan fo'i angen, gan wasanaethau cyffredinol, targededig ac arbenigol sy'n 'ymwybodol o fabwysiadu'. Mae ymchwil ddiweddar (Selwyn et al 2014 a 2015) wedi dangos i ni beth mae angen iddo wella a bydd yr ymchwil bresennol yn astudiaeth Carfan Mabwysiadu Cymru yn ein helpu i gadw llygad cyfoes ar y ffordd mae newid yn effeithio ar deuluoedd mabwysiadol newydd.

Blaenoriaeth 4: Gwrando ar blant ac oedolion sy'n defnyddio gwasanaethau mabwysiadu a gweithio gyda nhw

Mae angen i ni ddefnyddio'r digwyddiadau arfaethedig yn ail hanner y flwyddyn i ddylanwadu ar fanylion y cynlluniau datblygu yn genedlaethol ac yn rhanbarthol.

Blaenoriaeth 5: Gwneud yn well yn gyffredinol a Blaenoriaeth 6: Mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn cael ei redeg yn dda

Mae angen i ni barhau i wneud yr hyn rydym wedi bod yn ei wneud a gweithredu ein cynlluniau'n llawn.

2015-16 Cyllideb y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol – Mis 6	Y gyllideb a ddyrannwyd	Datganiad sefyllfa ym Mis 6 Gwir Wariant a Gwariant Ymrwymedig	Amrywiant
Cyfanswm staffio	230,762.32	227,071	- 3,691.10
Cyfanswm costau eraill	41,238	44,929	3,691.10
Cyfanswm costau	272,000	272,000	-